

Αθήνα, 27 Νοεμβρίου 2025

Το Λιανικό Εμπόριο χρειάζεται επιπλέον 750 εκ. ευρώ το Δ' Τρίμηνο για να αντισταθμίσει το υψηλό λειτουργικό κόστος

Με αφορμή την ανάλυση του Ινστιτούτου της ΕΣΕΕ για την εξέλιξη του κύκλου εργασιών στα καταστήματα Λιανικού εμπορίου εκτός τροφίμων, οχημάτων και καυσίμων κατά το Γ' τρίμηνο και το Α' εννεάμηνο του 2025 ο πρόεδρος της ΕΣΕΕ κ. **Σταύρος Καφούνης** δήλωσε:

«Η σύνθετη ανάλυση του Ινστιτούτου της ΕΣΕΕ είναι αποκαλυπτική: Η εικόνα του τζίρου στο λιανικό εμπόριο το πρώτο εξάμηνο του 2025 σε συνδυασμό με τα επίμονα υψηλό λειτουργικό κόστος αναδεικνύουν το Δ' τρίμηνο ως το πιο κρίσιμο της χρονιάς. Όπως προκύπτει από τη σύγκριση του κύκλου εργασιών με το 2024, από την αγορά λείπουν τουλάχιστον 750 εκ. ευρώ τζίρου, δηλαδή χρειάζεται τόνωση πωλήσεων κατά τουλάχιστον 10% το τελευταίο τρίμηνο του 2025, ώστε να «ισοφαριστούν» οι πιέσεις από: υπέρογκα μισθώματα, ενέργεια και μισθολογικές επιβαρύνσεις. Κανένα μέγεθος επιχείρησης δεν εμφανίζει θετικές επιδόσεις ικανές να υπερκεράσουν την αρνητική επίδραση του υψηλού κόστους λειτουργίας. Ως εκ τούτου, η εορταστική αγορά, η οποία ουσιαστικά ανοίγει αυλαία με τη “Black Friday”, είναι καθοριστική ακόμη και για τη βιωσιμότητα χιλιάδων επιχειρήσεων, κυρίως ΜμΕ. Σε κάθε περίπτωση, επιβεβαιώνεται η ανάγκη στήριξης του κλάδου με το μείγμα αναπτυξιακών ρυθμίσεων και μέτρων ελάφρυνσης που έγκαιρα και τεκμηριωμένα έχει προτείνει η ΕΣΕΕ».

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΛΙΑΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΕΚΤΟΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ/ΟΧΗΜΑΤΩΝ /ΚΑΥΣΙΜΩΝ

Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ & Α' ΕΝΝΕΑΜΗΝΟ 2025

Σημαντικά δεδομένα για την εξέλιξη του κύκλου εργασιών στο λιανικό εμπόριο εκτός τροφίμων /οχημάτων/καυσίμων

- Σε όρους απόλυτων μεγεθών, η **αύξηση του κύκλου εργασιών για το Γ' τρίμηνο ανήλθε σε 199,3 εκ. ευρώ** με το συνολικό τζίρο της περιόδου να διαμορφώνεται σε 7,2 δις ευρώ από 7,0 δις το ίδιο διάστημα πέρυσι.
- Αντίστοιχα, η αύξηση του κύκλου εργασιών **για το Α' εννιάμηνο ανήλθε σε 370,4 εκ. ευρώ**, με το συνολικό τζίρο της περιόδου να διαμορφώνεται σε 19,7 δις ευρώ από 19,3 δις το ίδιο διάστημα πέρυσι.
- Μάλιστα, αύξηση του κύκλου εργασιών σε επίπεδο εννεαμήνου είναι η **χαμηλότερη από το 2020 έως σήμερα**.
- Τα παραπάνω δεδομένα προκαλούν ανησυχία καθώς ο «πυρήνας» του λιανικού εμπορίου φαίνεται πως δεν είναι σε θέση να αξιοποιήσει πλήρως τα οφέλη από την ενίσχυση των τουριστικών ταξιδιωτικών εισπράξεων, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 7,7% και κατά 9,0% το Γ' τρίμηνο και το Α' εννιάμηνο αντίστοιχα (δεδομένα από ΤτΕ). Το εύρημα αυτό υποδεικνύει και **την κατεύθυνση των δράσεων που απαιτούνται για την ενίσχυση του “brand name” της χώρας μας ως προορισμού αγορών**.
- Η πολύ ισχυρή ποσοστιαία αύξηση στην κατηγορία «Λιανικό Εμπόριο μεταχειρισμένων ειδών σε καταστήματα» (+36,3%) κατά το Α' εννιάμηνο ενδεχομένως να σηματοδοτεί μια ανακατεύθυνση των καταναλωτών σε πιο φθηνά προϊόντα.
- Σε επιμέρους κατηγορίες λιανικού εμπορίου (εκτός τροφίμων/οχημάτων/καυσίμων) και για το Α' εννιάμηνο του έτους ξεχώρισαν οι μεταβολές στον κύκλο εργασιών των κατηγοριών: «Αθλητικού εξοπλισμού» (+8,5%), «Παιχνιδιών» (επίσης +8,5%), «Η/Υ και περιφερειακών μονάδων» (+7,2%), «Καλλυντικών και προϊόντων καλλωπισμού» (επίσης +7,2%) κ.ά.
- Αντίθετα, στις κατηγορίες με τη μεγαλύτερη πτώση τζίρου συγκαταλέγονται εκείνες του: «Τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού» (-12,2%), «Εφημερίδων και γραφικής ύλης» (-5,4%), «Χαλιών, κιλιμιών και επενδύσεων δαπέδου» (-4,7%), «Υποδημάτων και δερμάτινων ειδών» (-4,4%) κ.ά.
- **Ανάλυση ανά περιφέρεια (Α' εννιάμηνο 2025/2024):** Οι περιφέρειες Ιονίων Νήσων (+3,4%), Αττικής (+3,3%) και Κρήτης (+2,4%) παρουσίασαν τις ισχυρότερες αυξήσεις τζίρου την περίοδο αναφοράς. Αντίθετα, στις

περιφέρειες με τις εκτενέστερες υποχωρήσεις του κύκλου εργασιών περιλαμβάνονται εκείνες του Νοτίου Αιγαίου (-2,5%), της Θεσσαλίας (-2,2%) και της Δυτικής Μακεδονίας (-1,5%).

- **Προσδοκίες για Δ' τρίμηνο 2025:** Το Δ' τρίμηνο του 2024 ο κύκλος εργασιών για το Λιανικό εκτός τροφίμων/οχημάτων/καυσίμων διαμορφώθηκε σε 7,4 δις ευρώ. Με βάση τη μέχρι τώρα εξέλιξη του εν λόγω τζίρου και το γεγονός ότι το Δ' τρίμηνο είναι το κρισιμότερο σε πωλήσεις για τις περισσότερες επιχειρήσεις (Black Friday, εορταστική περίοδος), ο κύκλος εργασιών **για το τελευταίο τρίμηνο του 2025** θα πρέπει να ανέλθει σε τουλάχιστον 8,2 δις (αύξηση 10%) ώστε οι επιχειρήσεις να καλύψουν το αυξημένο λειτουργικό κόστος και να εξασφαλίσουν, βραχυπρόθεσμα, τη βιωσιμότητά τους.

ΑΝΑΛΥΣΗ Γ' ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2025

ΣΤΑΣΙΜΟΤΗΤΑ (0,2%) ΣΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

- Ο ρυθμός ενίσχυσης του τζίρου κατά το Γ' τρίμηνο του 2025 ανήλθε σε 2,8% συγκριτικά με το ίδιο τρίμηνο του 2024, σχεδόν όσο και ο ρυθμός πληθωρισμού για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα. Αυτό σημαίνει πως η **αύξηση του πραγματικού όγκου πωλήσεων ήταν μηδαμινή**.
- Ειδικότερα, όταν αφαιρεθούν οι ανοδικές επιπτώσεις του πληθωρισμού, ο κύκλος εργασιών παρέμεινε στάσιμος (0,2%) κατά το Γ' τρίμηνο του 2025 (Διάγραμμα 1).

ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

- Ο πληθωρισμός επιβράδυνε ελαφρώς τις ήδη ισχυρές πωλήσεις των μεγάλων επιχειρήσεων λιανικού εκτός τροφίμων/οχημάτων/ καυσίμων, οι οποίες **κινήθηκαν σε πραγματικούς όρους σημαντικά ανοδικά (+4,6%)**.
- Ακόμα και αυτή η αύξηση **δεν επαρκεί για την κάλυψη των διογκωμένων λειτουργικών εξόδων** (ενοίκια, ενέργεια, μισθολογικές επιβαρύνσεις).
- Αντίθετα, οι ΜμΕ επιχειρήσεις κατέγραψαν **πτώση πωλήσεων μετά την αφαίρεση της επίδρασης του πληθωρισμού κατά 1,3%** (Διάγραμμα 2).
- Συνεπώς, οι ΜμΕ στο λιανικό χωρίς τρόφιμα/καύσιμα/οχήματα αντιμετωπίζουν ακόμη μεγαλύτερο πρόβλημα στο να αντισταθμίσουν τα

αυξημένα λειτουργικά έξοδα με τον χαμηλότερο, σε πραγματικούς όρους, τζίρο

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΤΖΙΡΟΥ ΣΤΙΣ ΜΜΕ

- Ο κύκλος εργασιών για τις **πολύ μικρές επιχειρήσεις λιανικού** (εκτός τροφίμων/οχημάτων/ καυσίμων) **μειώνεται (-2,0%)** όταν αφαιρούνται οι επιπτώσεις του πληθωρισμού (Διάγραμμα 3).
- Παρόμοια εικόνα καταγράφεται για τον πραγματικό τζίρο των **μικρών επιχειρήσεων** (-1,6%), ενώ ο ονομαστικός τζίρος, χωρίς δηλαδή τη διόρθωση για τον πληθωρισμό, κινείται ανοδικά (+1,0%).
- Οι **μεσαίες επιχειρήσεις** είδαν τις πωλήσεις τους να ενισχύονται με έντονο ρυθμό (5,8%), ενώ μετά την αφαίρεση των πληθωριστικών πιέσεων παρέμεινε ικανοποιητικός (3,1%).

ΑΝΑΛΥΣΗ Α' ΕΝΝΙΑΜΗΝΟΥ 2025

ΜΙΚΡΗ ΠΤΩΣΗ (-0,6%) ΣΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

- Σε πραγματικές τιμές, ο κύκλος εργασιών το πρώτο εννεάμηνο στο λιανικό εμπόριο (εκτός τροφίμων/οχημάτων και καυσίμων) **συρρικνώνεται σε σχέση με το Ά εννεάμηνο του 2024 (-0,6%)**.
- Η ανησυχητική όμως εξέλιξη έγκειται στο γεγονός ότι **ο τζίρος βαίνει μειούμενος τα τελευταία τρία έτη, και μάλιστα με επιταχυνόμενο ρυθμό** (Διάγραμμα 4).

ΠΙΕΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΤΙΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ. ΔΥΣΚΟΛΑ ΑΝΤΑΠΕΞΕΡΧΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ.

- Οι επιχειρήσεις που διαφοροποιήθηκαν είναι σίγουρα οι μεγάλες καθώς κατέγραψαν ισχυρή ενίσχυση των πωλήσεών τους (8,5%) **ακόμα και μετά τη διόρθωση ως προς την επίπτωση του πληθωρισμού (+5,8%)** (Διάγραμμα 5).
- Ακόμα και με σχετικά ικανοποιητική αύξηση του κύκλου εργασιών σε πραγματικούς όρους, οι μεγάλες επιχειρήσεις έχουν να αντιμετωπίσουν ένα διαρκώς αυξανόμενο λειτουργικό κόστος.
- Αντίθετα, **το σύνολο των ΜμΕ** εμφάνισε στασιμότητα (-0,1%) στο κύκλο εργασιών η οποία, αφού αφαιρεθούν οι ανοδικές επιδράσεις του πληθωρισμού, μετατρέπεται **σε αξιόλογη πτώση των πωλήσεων (-2,6%)**.

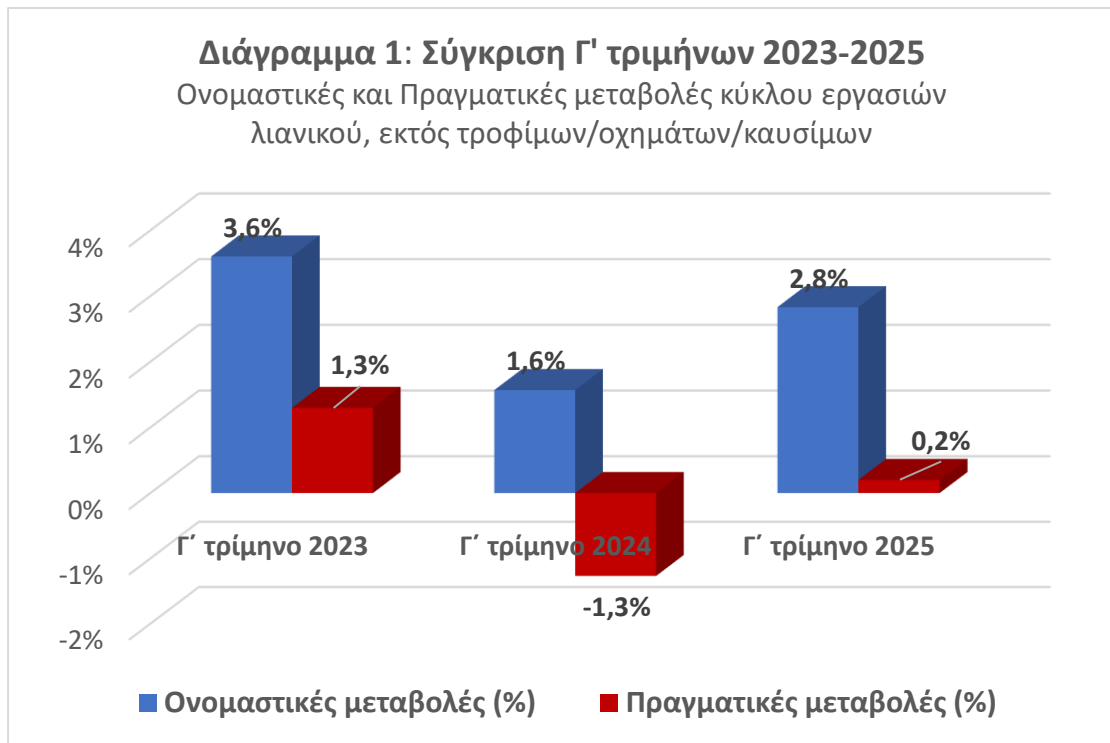
- Ως εκ τούτου, η ανάγκη για αύξηση του κύκλου εργασιών για τις ΜμΕ ώστε αυτές να παραμείνουν βιώσιμες καθίσταται περισσότερο από επιτακτική.

Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΤΖΙΡΟΥ ΣΤΙΣ ΜΜΕ

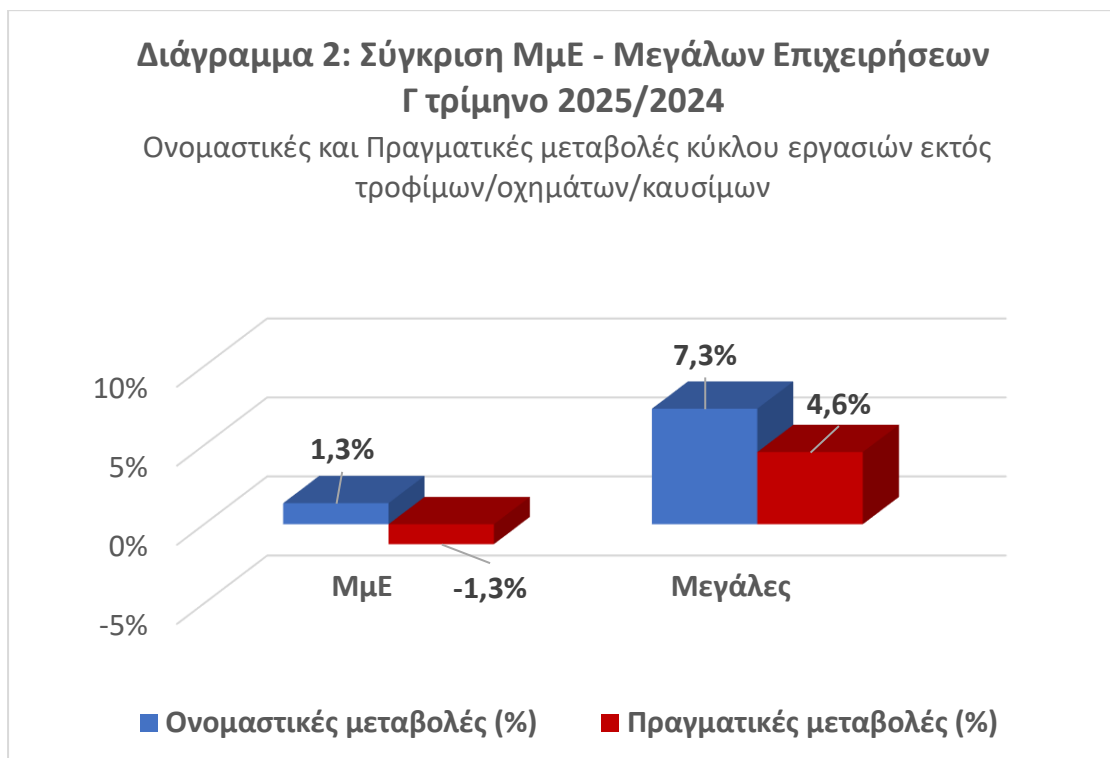
- Οι πολύ μικρές επιχειρήσεις εμφανίζουν στασιμότητα πωλήσεων σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2024, ενώ μετά τη διόρθωση ως προς τον πληθωρισμό **οι πραγματικές πωλήσεις είναι κατά 2,6% χαμηλότερες από τις αντίστοιχες περυσινές** (Διάγραμμα 6).
- Οι **μικρές επιχειρήσεις φαίνεται να πιέζονται περισσότερο** καθώς υποχώρηση των πωλήσεων (-2,3%) καταγράφηκε ακόμα και σε ονομαστικές τιμές.
- Σε σαφώς καλύτερη κατάσταση οι μεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες **ακόμη και μετά την διόρθωση για τον πληθωρισμό είδαν τον πραγματικό τους τζίρο να ενισχύεται κατά 0,8%.**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΑΝΑΛΥΣΗ Γ' ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2025

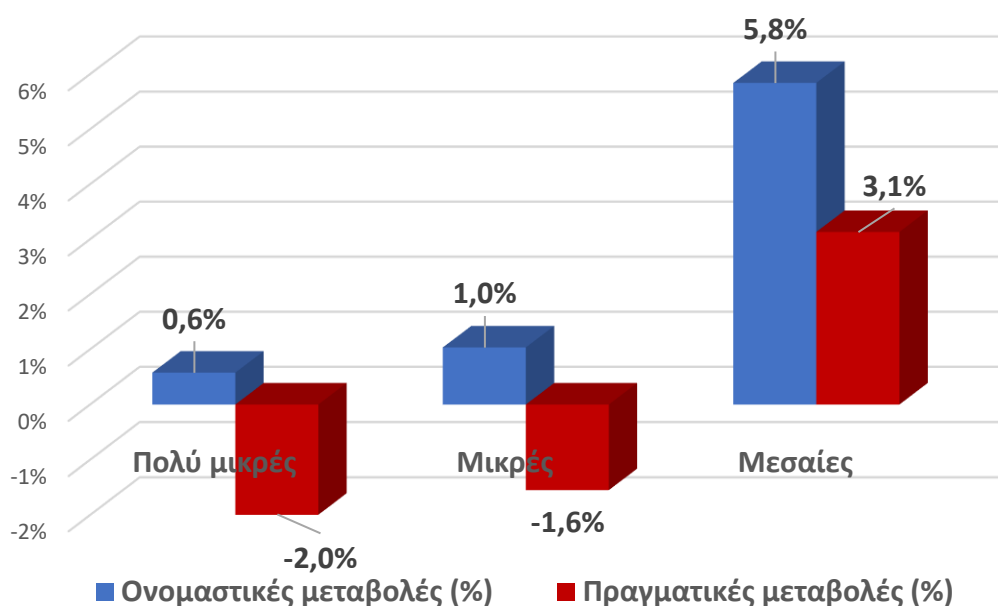
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. – Επεξεργασία Δεδομένων INEMY της ΕΣΕΕ

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. – Επεξεργασία Δεδομένων INEMY της ΕΣΕΕ

Διάγραμμα 3: Σύγκριση ΜμΕ ανά μέγεθος-Γ' τρίμ. 2025

Ονομαστικές και Πραγματικές μεταβολές κύκλου εργασιών εκτός τροφίμων/οχημάτων/καυσίμων ανά μέγεθος επιχείρησης

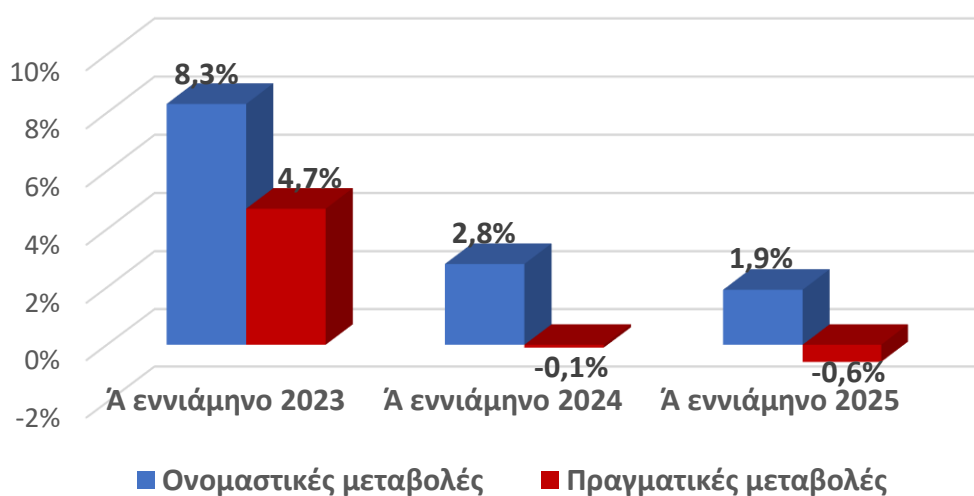
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. – Επεξεργασία Δεδομένων INEMY της ΕΣΕΕ

ΑΝΑΛΥΣΗ Α' ΕΝΝΙΑΜΗΝΟΥ 2025

Διάγραμμα 4: Σύγκριση Συνολικού τζίρου

Α' εννιάμηνο 2023-2025

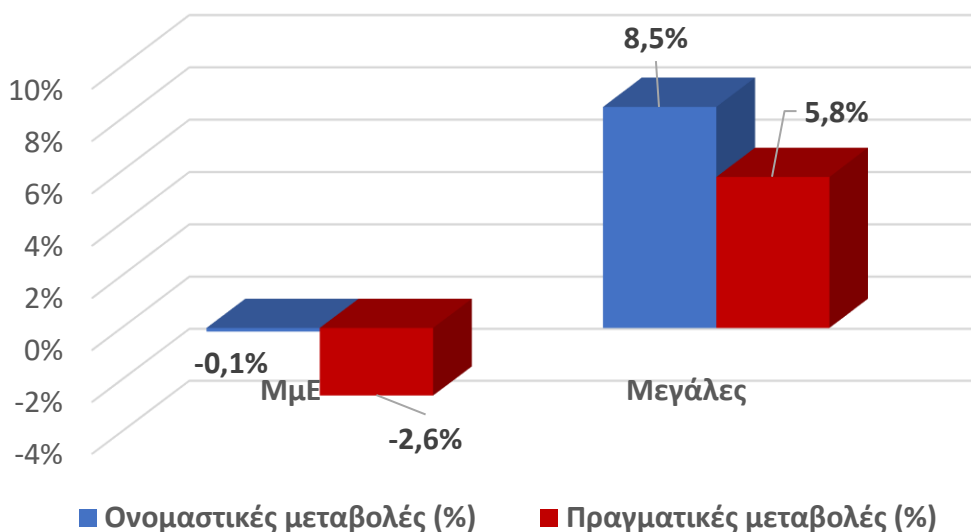
Ονομαστικές και Πραγματικές Μεταβολές (%) Κύκλου Εργασιών Λιανικού, εκτός τροφίμων/ οχημάτων/ καυσίμων

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. – Επεξεργασία Δεδομένων INEMY της ΕΣΕΕ

Διάγραμμα 5: Σύγκριση ΜμΕ - Μεγάλων Επιχειρήσεων Α' εννιάμηνο 2025/2024

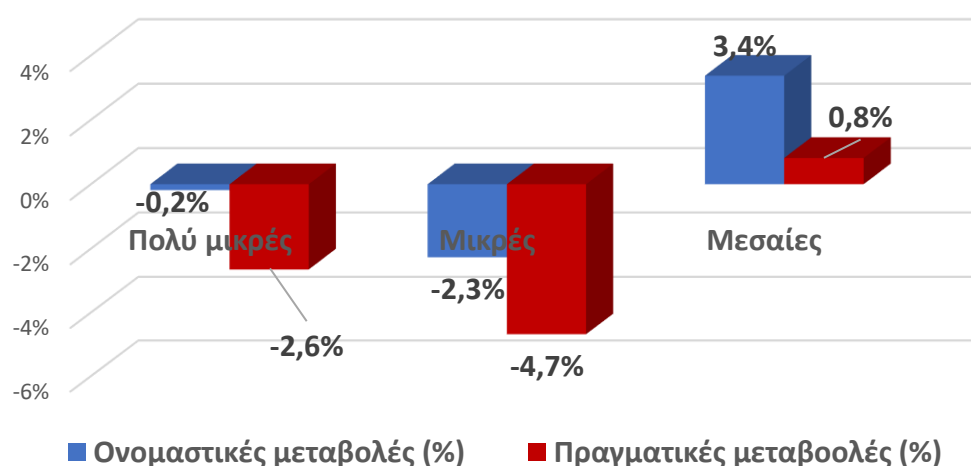
Ονομαστικές και Πραγματικές μεταβολές κύκλου εργασιών Μμε και μεγάλων επιχειρήσεων στο λιανικό εκτός τροφίμων/ καυσίμων/ καυσίμων

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. – Επεξεργασία Δεδομένων INEMY της ΕΣΕΕ

Διάγραμμα 6: Σύγκριση ΜμΕ ανά μέγεθος Α' εννιάμηνο 2025/2024

Ονομαστικές και Πραγματικές μεταβολές κύκλου εργασιών στο λιανικό (εκτός τροφίμων, οχημάτων και καυσίμων) ανά μέγεθος επιχείρησης

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. – Επεξεργασία Δεδομένων INEMY της ΕΣΕΕ